

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W MIKOŁAJKACH (opis)

W Banku Spółdzielczym w Mikołajkach (dalej: Bank) działa system kontroli wewnętrznej (dalej: system), którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej w Banku,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz standardami rynkowymi.

W ramach systemu w Banku funkcjonują:

- funkcja kontroli, której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem, która obejmuje określone jednostki i komórki organizacyjne oraz zespoły i stanowiska pracy w Banku, a także osoby odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- Komórka ds. ryzyka braku zgodności w Centrali Banku, której zadaniem jest zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz identyfikacja, monitorowanie, ocena i raportowanie ryzyka braku zgodności.

Organizację i zasady funkcjonowania systemu w Banku regulują postanowienia Regulaminu systemu kontroli wewnętrznej oraz Regulaminu organizacyjnego (w zakresie funkcjonowania Komórki ds. ryzyka braku zgodności).

Rada Nadzorcza:

- sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania skutecznego systemu,
- zatwierdza kryteria oceny skuteczności systemu,
- zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system,
- dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku.

Zarząd Banku:

- odpowiada za prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu a w jego ramach matrycy funkcji kontroli,
- zapewnia funkcjonowanie skutecznego systemu,
- ustanawia kryteria oceny skuteczności systemu,
- ustanawia zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system,
- ustanawia zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych dla procesów funkcjonujących w Banku, w tym funkcjonowania w Banku matrycy funkcji kontroli,
- ustanawia zasady okresowego raportowania o wynikach monitorowania mechanizmów kontrolnych i podjętych działaniach naprawczych,
- dokonuje corocznej oceny funkcji kontroli w Banku.

System zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach (liniach obrony):

- I linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie, między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z Banku z przepisami wewnętrznymi, z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi; na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, projektowanie i wdrażanie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca/testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii; w Banku funkcje I linii obrony pełnią pracownicy Zespołu produktów bankowych i marketingu, oddziałów Banku oraz Zespołu finansowo-księgowego,
- II linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego; drugą linię obrony stanowią w Banku pracownicy Zespołu ds. ryzyk i Zespołu finansowo-księgowego oraz samodzielne stanowisko Weryfikatora Kredytowego, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania; w szczególnych przypadkach gdy Bank identyfikuje brak niezależnego testowania pionowego realizowanego przez inne komórki organizacyjne z II linii obrony rolę tą może wypełnić Departament Kontroli Banku BPS S.A.,
- III linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, powierzony Departamentowi Kontroli Banku BPS S.A...

Kontrola wewnętrzna, jako niezależne monitorowanie procesów obejmuje: weryfikację bieżącą poziomą i testowanie poziome oraz weryfikację bieżącą pionową i testowanie pionowe. Wykonywana jest w formach samokontroli, monitorowania poziomego i pionowego, odpowiednio przez wszystkich pracowników w zakresie wynikającym z pełnionych funkcji, przy czym pracownicy stanowisk kierowniczych pełnią nadzór nad realizacją zadań przez podległych im pracowników, wykonując czynności kontrolne obejmujące weryfikację bieżącą oraz testowanie poziome przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Zgodnie z zawartą umową czynności audytu wewnętrznego w Banku są realizowane przez Departament Kontroli Banku BPS S.A.. Audyt wewnętrzny realizowany jest na mocy przepisów prawa i stanowi w systemie tzw. trzecią linię obrony.

Funkcja kontroli w Banku obejmuje mechanizmy kontrolne, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie wewnętrzne w ramach funkcji kontroli. Podstawowe mechanizmy kontrolne stosowane w Banku w sposób ciągły obejmują: procedury, podział obowiązków, autoryzację, kontrolę dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, kontrolę fizyczną, ewidencje operacji finansowych i gospodarczych w systemach bankowych (księgowym, sprawozdawczym, operacyjnym), inwentaryzację, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności, szkolenia, samokontrolę, algorytmy i sumy kontrolne.

Bank dokumentuje stosowanie mechanizmów kontrolnych w sposób umożliwiający ich późniejsze monitorowanie przestrzegania, badanie i ocenę ich adekwatności i skuteczności przez uprawnione jednostki/komórki organizacyjne Banku, audyt wewnętrzny, biegłego rewidenta oraz organy nadzoru. Przyjętymi w Banku, podstawowymi sposobami dokumentowania stosowania mechanizmów kontrolnych są: złożenie podpisu (w tym elektronicznego), parafy, akceptu lub autoryzacji elektronicznej, opatrzonej datą, zgoda wyrażona za pośrednictwem poczty elektronicznej, potwierdzenie odbioru informacji przesłanej pocztą elektroniczną, które jest traktowane jako zapoznanie się z jej treścią, złożenie podpisu w odcisku pieczęci funkcyjnej, złożenie odcisku stempla operatorskiego, umieszczenie adnotacji o sprawdzeniu na dokumencie, systemowa identyfikacja pracownika w systemach informatycznych Banku, podpisy na dokumentach, zapisy elektroniczne w systemach/aplikacjach informatycznych, sporządzenie sprawozdania, notatki, listy kontrolnej lub innego dokumentu w formie pisemnej - dokumenty te powinny być podpisane przez pracownika sprawdzającego i osoby, które zostały objęte tym sprawdzeniem, raporty, w tym raporty otrzymywane w wyniku zastosowania zapytań do elektronicznych baz danych oraz generowane automatycznie.

Sposób realizacji zadań oraz wyniki monitorowania i podjęte działania naprawcze w ramach funkcji kontroli są okresowo raportowane przez pracowników stanowisk kierowniczych oraz Komórkę ds. ryzyka braku zgodności odpowiednio do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Zidentyfikowane przypadki nieprawidłowości znaczących i/lub krytycznych są raportowane natychmiastowo do Zarządu Banku, przy czym nieprawidłowości krytyczne podlegają również natychmiastowemu zgłoszeniu do audytu wewnętrznego. Na drugim poziomie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (w Centrali Banku) jest wyodrębniona Komórka ds. ryzyka braku zgodności posiadająca charakter niezależny i bezpośrednio podporządkowana Prezesowi Zarządu Banku. Celem działania Komórki jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, zasadami dobrej praktyki bankowej oraz koordynacja działalności kontrolnej w całym Banku.

Podstawowe uregulowania dotyczące niezależności i statusu, praw i obowiązków, sposobu działania Komórki ds. ryzyka braku zgodności określa Regulamin organizacyjny, jak również właściwe uregulowania szczegółowe.

W okresach rocznych odbywa się Raportowanie z zakresu oceny skuteczności systemu, które zawierają informacje dotyczące:

- wyników testowania poziomego i pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku,
- skali i charakteru wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- statusu podjętych działań zmierzających do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości krytycznych i znaczących, w tym realizacji środków dyscyplinujących i naprawczych.

Ocena skuteczności systemu, w tym ocena skuteczności funkcji kontroli jest przeprowadzana na podstawie wyników niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, z uwzględnieniem ich cech (atrybutu, roli, istotności), rodzaju wykrytych nieprawidłowości (znaczące, krytyczne, o średnim i niskim priorytecie) i wpływu tych nieprawidłowości na osiąganie celów systemu kontroli wewnętrznej oraz skuteczności podjętych działań naprawczych. Do oceny skuteczności systemu wykorzystywane są także następujące informacje i dokumenty:

- wyniki kontroli instytucji zewnętrznych, w tym inspekcji KNF/BION,
- wyniki audytów,
- wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- stopień realizacji celów strategicznych Banku,
- osiągnięcie założeń finansowych na dany rok,
- zmaterializowanie się ryzyka reputacji Banku,
- trend w ilościach skarg klientów (w tym do KNF), z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
- ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
- przekraczanie ustanowionych limitów,
- wyniki kontroli doraźnych i problemowych przeprowadzonych na polecenie Prezesa Zarządu Banku.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Mikołajkach zostaje udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7).

Opis systemu kontroli wewnętrznej udostępni Zarząd Banku Spółdzielczego w Mikołajkach.

Bank Spółdzielczy w Mikołajkach
ul. Kajki 7, 11-730 Mikołajki
tel. 894216248, fax. 894216036
mail: bok@bsmikolajki.pl
<https://www.bsmikolajki.pl>